

ŠOLSTVO IN PRAVO

V razdelku Šolstvo in pravo nadaljujemo z objavo prispevkov mag. Domna Petelina, univ. dipl. pravnik, ki bo skušal odgovoriti na številna odprta vprašanja s področja šolskega prava, zato se lahko glede zelenih vsebin prihodnjih prispevkov ali dilem vsakokratnega aktualnega prispevka obrnete nanj na e-naslov petelin.domen@gmail.com.

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH PO GDPR

Mag. Domen Petelin, univ. dipl. pravnik

Slovenske šole in vrtci obdelujejo¹ osebne podatke številnih posameznikov – od otrok, vključenih v vzgojno izobraževalne zavode, njihovih staršev, zaposlenih na zavodu in pogodbenih partnerjev. Čeprav je Zakon o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) že doslej zelo učinkovito zasledoval cilj preprečitve neustavnih, nezakonitih in neupravičenih posegov v zasebnost in dostojanstvo posameznika pri obdelavi osebnih podatkov, gre Splošna uredba o varstvu podatkov – General Data Protection Regulation (v nadaljevanju: GDPR)² še dlje in zahteva od upravljavcev³ osebnih podatkov (vrtci in šole), kot tudi od obdelovalcev osebnih podatkov (npr. zunanje računovodstvo, IKT storitve, video-

nadzor, varnost in zdravje pri delu, itd) dolžnost, da se zagotavlja ustrezna raven varnosti, glede na tveganje (npr. psevdonimizacija in šifriranje osebnih podatkov, zagotavljanje stalne zaupnosti, celovitosti, dostopnosti, itd).

ZBIRANJE OSEBNIH PODATKOV

GDPR od 25. maja 2018 dalje določa, da je obdelava osebnih podatkov zakonita le v naslednjih primerih:

- če je dana osebna privolitvev za enega ali več določenih namenov,
- če je obdelava potrebna za izvajanje pogodbe ali za izvajanje ukrepov na zahtevo posameznika pred sklenitvijo pogodbe,
- če je obdelava potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti upravljavca,
- če je potrebna za zaščito življenjskih interesov posameznika ali druge fizične osebe oziroma
- če je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali
- pri opravljanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu.

Zbiranje in varstvo osebnih podatkov na osnovnošolski ravni urejajo člani od 94 do 99 Zakona o osnovni šoli. Osnovna šola vodi naslednje zbirke podatkov: **zbirko podatkov o učencih, vpisanih v osnovno šolo, in njihovih starših, zbirko podatkov o napredovanju učencev, izdanih spričevalih, vzgojnih opominih in drugih listinah**, na podlagi soglasja s straši oziroma skrbniki učencev pa tudi **zbirko podatkov o gibalnih sposobnostih in morfoloških značilnostih učencev ter zbirko podatkov o učencih, ki potrebujejo pomoč oziroma svetovanje**

– slednje lahko tudi brez soglasja, kadar je učenec v družini ogrožen in ga je potrebno zavarovati.

Zakon o vrtcih pa v členih od 42 do 51 določa, da vrtci vodijo naslednje zbirke podatkov: **evidenco vpisanih otrok, evidenco vključenih otrok, evidenco plačil staršev, evidenco otrok, ki potrebujejo svetovanje oziroma pomoč in evidenco upravičencev do sofinanciranja plačil staršev iz državnega proračuna.**

Za obdelovanje teh podatkov imata osnovna šola oziroma vrtec torej zakonito podlago. Prav takšna podlaga obstoji tudi v primerih urejanja delovnih razmerij znotraj posameznega vzgojno-izobraževalnega zavoda⁴.

Za obdelavo osebnih podatkov, ki se zbirajo na podlagi soglasja staršev oziroma zaposlenih, pa se priporoča, da se doseđanja soglasja uskladijo z določbami GDPR in dajo v podpis vsem tistim, katerih osebne podatke se obdeluje. Po GDPR se namreč šteje, da privolitev posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, pomeni **vsako prostovoljno, izrecno, informirano in nedvoumno izjavo volje** posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, s katero z izjavo ali jasnim pritrdilnim dejanjem izrazi soglasje za obdelavo osebnih podatkov, ki se nanašajo nanj. Privolitev se lahko kadarkoli prekliče.

Nova soglasja morajo zato biti bolj

⁴ Zakon o delovnih razmerjih, Zakon o evidencah na področju dela in socialne varnosti, Zakon o varnosti in zdravju pri delu, itd.

¹ Obdelava pomeni vsako dejanje ali niz dejanj, ki se izvaja v zvezi z osebnimi podatki ali nizi osebnih podatkov z avtomatiziranimi sredstvi ali brez njih, kot je zbiranje, beleženje, urejanje, strukturiranje, shranjevanje, prilagajanje ali spreminjanje, priključitev, vpogled, uporaba, razkritje s posredovanjem, razširjanje ali drugačno omogočanje dostopa, prilagajanje ali kombiniranje, omejevanje, izbris ali uničenje – 2. točka 4. člena GDPR.

² Uredba (EU) 2016/679 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

³ Upravljavec osebnih podatkov pomeni fizično ali pravno osebo, javni organ, agencijo ali drugo telo, ki samo ali skupaj z drugimi določa namene in sredstva obdelave; kadar namene in sredstva obdelave določa pravo Unije ali pravo države članice, se lahko upravljavec ali posebna merila za njegovo imenovanje določijo s pravom Unije ali pravom države članice.

konkretizirana, kot so bile prejšnja, izrecno morajo informirati dajalca soglasja, za katere namene se bodo podatki obdelovali, izrecno mora biti v samem soglasju tudi navedeno, da je preklic privolitve za obdelovanje osebnih podatkov mogoč kadarkoli in našteti morajo biti možni načini preklica. Za osebne podatke, za katere se starši otrok s pisno privolitvijo strinjajo, da so javno dostopni, ker po naravi, vsebini ali namenu ne posegajo v zasebnost otrok (npr. razstave izdelkov otrok, skupinski posnetki otrok na fotografijah, videoposnetki, zvočni ali filmski posnetki javnih nastopov otrok na prireditvah, ipd.), zavod pridobi pisno soglasje staršev za celo šolsko leto. Iz soglasja mora biti razvidno, za kakšne fotografije, snemanja in intervjuje gre, na kakšen način oziroma za kakšne namene se bodo le-ti uporabljali in koliko časa se bodo shranjevali.

Šola lahko na podlagi pisnega soglasja staršev zbira tudi osebne podatke, ki niso vsebovani v področnih zakonih, so pa potrebni za uveljavljanje oziroma priznavanje posameznih pravic učencu (pravica do subvencionirane šolske prehrane, pravica do brezplačnih učbenikov, pravica do subvencioniranja šole v naravi, pridobitev različnih statusov v skladu z drugimi predpisi, itd.). Podatki iz dokumentacije, ki jo v ta namen predložijo starši, so zaupne narave. S temi podatki so lahko seznanjeni ravnatelj, razrednik in šolski svetovalni delavec oziroma organi, pristojni za odločanje o posameznih pravicah.

Vsak vzgojno-izobraževalni zavod mora v začetku vsakega šolskega leta preveriti, ali ostajajo osebni podatki o otrocih in njihovih starših nespremenjeni. Te podatke se preveri oziroma spremenjene podatke zbere na način, kot to določi zavod v internem pravilniku o varstvu osebnih podatkov. Zavod starše posebej opozori, da so dolžni vsako spremembo podatkov, vsebovanih v zbirkah osebnih podatkov, zavodu sporočiti najkasneje v sedmih dneh od nastale spremembe.

Osebni podatki o otrocih in njihovih starših se smejo zbirati, uporabljati, shranjevati in posredovati samo za namene, določene v zakonu, oziroma za namene, razvidne iz privolitve posameznika, in ne smejo biti uporabljeni na način, ki ni združljiv s temi nameni.

POGODBENA OBDELAVA OSEBNIH PODATKOV

Vzgojno-izobraževalni zavod je skladno z določbami GDPR opredeljen kot upravljavec osebnih podatkov, pogodbeni partnerji (npr. zunanje računovodstvo, IT podjetje, itd.) pa kot obdelovalci osebnih podatkov. Če pogodba med upravljavcem in obdelovalcem osebnih podatkov ni sklenjena, upravljavec nosi odgovornost, kadar osebne podatke posreduje ali preda v hrambo, zato v tovrstnih primerih upravljavec osebnih podatkov nosi tudi odgovornost v primeru neustreznega ravnanja z osebnimi podatki s strani obdelovalca, zato se pisna pogodba med zavodom in obdelovalci osebnih podatkov vsekakor priporoča. Tudi iz Smernic Informacijskega pooblaščenca o (pogodbeni) obdelavi osebnih podatkov izhaja, da kadar obdelavo osebnih podatkov v imenu upravljavca izvaja obdelovalec, mora za to obstajati pogodba ali drug ustrezen akt. GDPR zahteva, da so pogodbe v pisni obliki, 28. člen pa določa tudi minimalni obseg sestavin pogodbe o pogodbeni obdelavi⁵.

Pogodba o obdelavi podatkov mora natančno določati, čigave in katere podatke, za kakšen namen in koliko časa jih bo obdelovalec obdeloval v imenu upravljavca. Iz pogodbe mora biti razviden tudi domet pravic in obveznosti upravljavca v zvezi

⁵ Obdelavo s strani obdelovalca ureja pogodba ali drug pravni akt v skladu s pravom Unije ali pravom države članice, ki določa obveznosti obdelovalca do upravljavca, v katerem so določeni vsebina in trajanje obdelave, narava in namen obdelave, vrsta osebnih podatkov, kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, ter obveznosti in pravice upravljavca (3. odstavek člena 28 GDPR).

z osebnimi podatki, saj upravljavec ne more prenesti na obdelovalca več pravic, kot jih ima sam, hkrati pa omejitve za upravljavca predstavljajo tudi omejitve za obdelovalca. Obstoječe pogodbe je po mnenju Informacijskega pooblaščenca nujno potrebno dopolniti oz. skleniti nove, ali pa predpisane sestavine dogovoriti v aneksu k splošni pogodbi o uporabi storitev zunanjih izvajalcev.

VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

Za uresničevanje predpisov, ki urejajo varstvo osebnih podatkov na področju vzgoje in izobraževanja, je odgovoren ravnatelj vzgojno-izobraževalnega zavoda. Strokovni delavci zavoda in drugi zaposleni so odgovorni za uresničevanje določb, ki urejajo varstvo osebnih podatkov v okviru pooblastil in nalog, ki jih za njihovo delovno mesto določa pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest oziroma letni delovni načrt.

Vsak zavod mora sprejeti interni pravilnik o varstvu osebnih podatkov na zavodu, s katerim se določi pooblaščen delavce za ravnanje z osebnimi podatki, prostore, v katerih se hrani dokumentacija z osebnimi podatki, naprave, postopke in ukrepe za zavarovanje osebnih podatkov, način varovanja osebnih podatkov ter način uresničevanja pravic staršev oziroma polnoletnih dijakov v zvezi z zbirkami osebnih podatkov.

Vsak izmed vzgojno-izobraževalnih zavodov mora pri varstvu osebnih podatkov tako zagotoviti, da se:

- varujejo prostori, oprema in sistemsko programska oprema,
- varuje aplikativna programska oprema, s katero se obdelujejo osebni podatki,
- preprečuje nepooblaščen dostop do osebnih podatkov pri njihovem prenosu, vključno s prenosom po telekomunikacijskih omrežjih,
- omogoča poznejše ugotavljanje, kdaj so bili posamezni osebni podatki uporabljeni ali vneseni v zbirke osebnih podatkov oziroma v predpisano dokumentacijo

in kdo je to storil, in sicer za obdobje, ko je mogoče zakonsko varstvo pravice posameznika zaradi nedopustnega posredovanja osebnih podatkov.

Osebnne podatke o otrocih lahko v zavodu zbirajo, uporabljajo, shranjujejo in posredujejo samo tisti delavci, ki jih za to pooblasti ravnatelj. Ti pooblaščen delavci so dolžni:

- poskrbeti, da se pri zbiranju, obdelovanju, shranjevanju, posredovanju in uporabi osebnih podatkov z osebnimi podatki ne more seznaniti nepooblaščen oseba,
- po končani izdelavi dokumentov z osebnimi podatki uničiti pomožno gradivo (izračune, poskusne oziroma neuspešne izpise ipd.), ki so ga uporabili oziroma je nastalo pri izdelavi dokumenta,
- v primeru nepravilne ali nepooblaščen uporabe, spreminjanja ali poškodovanja osebnih podatkov iz zbirk podatkov oziroma o poskusu takšnega ravnanja takoj obvestiti ravnatelja, sami pa tako ravnanje preprečiti,
- zaklepati pisalne mize, omare, blagajne in pisarne, v katerih hranijo osebne podatke, kadar zapuščajo delovne prostore med delovnim časom oziroma kadar odidejo domov,
- izklopiti in fizično ali programsko zakleniti računalnik in drugo strojno opremo.

Pooblaščen delavci morajo vsebino osebnih podatkov, s katerimi se seznanijo pri svojem delu, varovati kot poklicno skrivnost. Kršenje varstva osebnih podatkov se šteje za hujšo kršitev delovne obveznosti in dolžnosti. Dolžnost varovanja poklicne skrivnosti traja tudi po prenehanju delovnega razmerja na zavodu.

Ne glede na dolžnost varovanja poklicne skrivnosti so ravnatelj oziroma pooblaščen delavci, ki pri svojem delu ugotovijo ogroženost otroka, dolžni o tem obvestiti center za socialno delo. Zavod je tako dolžan zaščititi otrokove koristi in v ta

namen pristojne organe kazenskega pregona (policija oziroma državno tožilstvo) obveščati o primerih, ko strokovni delavci izvedo za primere telesnega ali duševnega nasilja, poškodb ali zlorab, zanemarjanja ali malomarnega ravnanja, trpinčenja, izkoriščanja ali spolnih zlorab. Ravnatelj je dolžan poskrbeti, da je vsak delavec, ki je po vsebini dela, ki ga opravlja, pooblaščen za delo z otroki, seznanjen s postopanjem ob sumu, da je otrok zaradi zlorabljanja ali zanemarjanja ogrožen.

Dokumentacija z zbirkami osebnih podatkov v papirni obliki se hrani tako, da je razvrščena pregledno in po posameznih vsebinskih sklopih. Shranjena mora biti tako, da do nje nimajo dostopa nepooblaščen osebe. Dokumentacija z zbirkami osebnih podatkov se v šoli hrani v zbornici, tajništvu, kabinetih ali drugem prostoru. Način in mesto hrambe se podrobneje določi v internem pravilniku o varstvu osebnih podatkov. Dokumentacija z zbirkami osebnih podatkov se ne sme odnašati iz šolskih prostorov. Za nadzor je odgovoren ravnatelj zavoda.

Dokumentacija v elektronski obliki se hrani s pomočjo informacijsko-telekomunikacijske opreme, ki zagotavlja, da so podatki dosegljivi in primerni za kasnejšo uporabo, in shranjeni v obliki, v kateri so bili oblikovani, poslani ali prejeti, ali v kakšni drugi obliki, ki verodostojno predstavlja oblikovane, poslani ali prejete podatke.

POSREDOVANJE OSEBNIH PODATKOV DRUGIM

Osebnne podatke o otrocih, njihovih starših in zaposlenih sme zavod posredovati drugim uporabnikom (npr. centrom za socialno delo, Zavodu RS za šolstvo, sodiščem, zdravstvenim zavodom, svetovalnim centrom) le v primerih in za namen, ki ga določa zakon. Uporabnik, ki želi pridobiti osebne podatke, je dolžan navesti pravno podlago za pridobitev osebnih podatkov. Zavod mora preveriti ustreznost pravne podlage

za posredovanje osebnih podatkov in zavrniti vsak zahtevek ali prošnjo, kjer pravna podlaga ni izkazana⁶. Pridobljene podatke sme uporabiti samo za namen, za katerega jim je podatek posredovan.

Vrtci in šole nemalokrat pozabijo, da so dolžni vsako posredovanje osebnih podatkov iz zbirk podatkov označiti, in sicer tako, da se navede, kateri osebni podatki so bili posredovani, komu in na kakšni podlagi ter kdaj in za kakšne namene so bili posredovani. Zavod posreduje osebne podatke drugim uporabnikom z informacijskimi, telekomunikacijskimi in drugimi sredstvi, ki zagotavljajo varnost in zaupnost podatkov. Prenos osebnih podatkov preko elektronske pošte je treba zavarovati z geslom za identifikacijo, osebni podatki, ki se prosilcem posredujejo v fizični obliki (po pošti), se morajo posredovati s priporočeno pošto pošiljko in oznako "zaupno".

⁶ V enem od primerov, ki jih je obravnaval Informacijski pooblaščenec (mnenje z dne 21. 11. 2016), je delodajalec opravljal nadzor zaradi suma zlorabe dopusta za nego otroka, kar je lahko razlog za izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi. Otroek delavke, ki je na dopustu za nego otroka, naj bi namreč bil prisoten v vrtcu. Delodajalec je od vrtca zahteval podatek o tem, ali je bil otrok v določenem obdobju v vrtcu. Podatek o tem, ali je točno določen otrok v vrtcu ali ne, se nanaša na otroka in tako predstavlja njegov osebni podatek. V 50. členu Zakona o vrtcih, je določeno, da vrtec lahko posreduje podatke iz zbirk podatkov ministrstvu za izobraževanje, znanosti in šport, za izvajanje njegovih z zakonom določenih nalog, podatke iz evidenc pa sme vrtec (in lokalna skupnost) posredovati tudi drugemu upravnemu organu oziroma drugi organizaciji, če je za njihovo uporabo pooblaščen z zakonom. Obdelava podatka o prisotnosti otroka v vrtcu v druge namene, kot tiste, ki jih taksativno našteva Zakon o vrtcih, bi bilo tako v nasprotju z veljavnimi predpisi. Prav tako delodajalec starša ni med subjekti, katerim na podlagi že navedene določbe Zakona o vrtcih vrtec lahko posreduje podatek o prisotnosti otroka v vrtcu v določenem obdobju. Vrtec torej nima pravne podlage za posredovanje podatka o prisotnosti otroka v vrtcu delodajalcu starša za namene nadzora nad izvajanje dopusta za nego, zato bi bilo takšno posredovanje nedopustno. Enako bi veljalo tudi za šolo.

DRUGE NOVOSTI PO GDPR

Obveznost samoprijave ob kršitvi varstva osebnih podatkov

V primeru kršitve varstva osebnih podatkov upravljavec brez nepotrebnega odlašanja, po možnosti pa najpozneje v **72 urah** po seznanitvi s kršitvijo, o njej uradno obvesti Informacijskega pooblaščenca, razen če ni verjetno, da bi bile s kršitvijo varstva osebnih podatkov ogrožene pravice in svoboščine posameznikov. Kadar uradno obvestilo Informacijskemu pooblaščenca ni podano v 72 urah, se mu priloži navedbo razlogov za zamudo. O prijavi presoja in odloča upravljavec! Kadar gre za kršitev varstva osebnih podatkov pri pogodbenem obdelovalcu osebnih podatkov, mora obdelovalec o tem nemudoma obvestiti upravljavca, ki presodi o prijavi Informacijskemu pooblaščenca.

Pooblaščenca oseba za varstvo osebnih podatkov

Pooblaščenca oseba za varstvo podatkov se imenuje na podlagi poklicnih odlik in zlasti strokovnega znanja o zakonodaji in praksi na področju varstva podatkov ter zmožnosti za izpolnjevanje nalog. Pooblaščenca oseba za varstvo podatkov je lahko zaposlena v zavodu ali pa naloge opravlja na podlagi pogodbe o storitvah.

Posamezniki, na katere se nanašajo osebni podatki, lahko s pooblaščenca osebo za varstvo podatkov stopijo v stik glede vseh vprašanj, povezanih z obdelavo njihovih osebnih podatkov in uresničevanjem njihovih pravic na podlagi te uredbe. Pooblaščenca oseba za varstvo podatkov spremlja skladnost z GDPR in drugimi predpisi o varstvu podatkov in politikami upravljavca ali obdelovalca v zvezi z varstvom osebnih podatkov, vključno z dodeljevanjem nalog, ozaščevanjem in usposabljanjem osebja, vključenega v dejanja obdelave, ter s tem povezanimi revizijami, hkrati pa deluje kot kontaktna točka za nadzorni organ pri vprašanjih v zvezi z obdelavo, vključno s predhodnim posvetovanjem, in, kjer je ustrezno,

posvetovanjem glede katerekoli druge zadeve.

KONKRETNI PRIMERI IZ PRETEKLIH LET IN MNENJA INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA

Informacijski pooblaščenec je v Sloveniji organ, ki je pristojen za nadzor nad izvajanjem zakona in drugih predpisov, ki urejajo varstvo ali obdelavo osebnih podatkov. Je organ, ki dela odlično in zaradi strokovnih odločitev, podkrepjenimi z ustrezno argumentacijo, uživa široko podporo in veliko zaupanje javnosti. V preteklih letih so pri tem organu obravnavali številne primere s področja vzgoje in izobraževanja, ki so dostopni na njihovi spletni strani⁷, sam sem za zaključek prispevka izbral le najbolj zanimive oziroma aktualne.

Je dopustno fotografiranje otrok in odraslih oseb na javnih prireditvah in uporaba tega foto materiala za objavo reklame na plakatu za naslednjo javno prireditev?

Informacijski pooblaščenec meni⁸, da glede na javnost prireditve ni treba pridobiti posebnih osebnih privolitvev udeležencev za fotografiranje, če so bili udeleženci na ustrezen način seznanjeni, da se prireditve fotografira. Vsak posameznik, ki se udeleži javne prireditve (kot nastopajoči ali pa zgolj kot gledalec) se mora zavedati, da na takšni prireditvi obstaja večja verjetnost, da bo posnet. Zato je na njem, da se, v kolikor je bilo ustrezno obvestilo o fotografiranju podano, pozanima o tem, kaj bo organizator dogodka s fotografijami storil (kako in kje jih bo uporabil) ter se na podlagi teh informacij odloči, ali se bo dogodka sploh udeležil. Kadar se javne prireditve udeleži otrok, je ta odločitev na strani njegovih staršev.

Uporaba fotografij na način, ki omogoča enostavno prepoznavo upodobljenega posameznika, je do-

pustna, če se za takšno obdelavo osebnih podatkov vnaprej pridobi osebna privolitev upodobljenega posameznika oz. njegovih staršev, pri čemer se že udeležba na javni prireditvi, ki se fotografira (upoštevajoč navedeno), praviloma šteje kot privolitev (prav tako se kot privolitev praviloma šteje tudi dejstvo, da se posameznik, ki nedvomno vidi, da bo fotografiran, temu ne upira oz. ne poskuša izogniti).

Lahko vzgojiteljica na elektronske naslove staršev, ki so jih dali prostovoljno, pošilja fotografije otrok in njihovih dejavnosti?

Informacijski pooblaščenec poudarja⁹, da je v primeru neobstoja zakonske podlage za obdelavo osebnih podatkov otrok od avtonomne volje staršev odvisno, ali bodo soglašali z obdelavo osebnih podatkov svojih mladoletnih otrok. Vrtec ne more in ne sme obdelovati osebnih podatkov otroka (pošiljati fotografij po e-pošti) brez vnaprejšnjega prostovoljnega soglasja staršev. V kolikor je soglasje staršev podano zgolj za določene namene, pa je s tem dopustnost obdelave omejena zgolj na namene, za katere je bilo soglasje podano.

Ali se lahko objavijo fotografije otrok, ki obiskujejo vrtec, na spletni strani vrtca, in sicer na način, da bi do fotografij otrok posamezne skupine lahko dostopali le otroci oziroma njihovi starši. Kako bi v tem primeru morali zavarovati fotografije in kako bi preprečili morebitno nadaljnjo obdelavo fotografij otrok s strani njihovih staršev oziroma drugih uporabnikov, ki bi imeli možnost dostopa do zavarovane spletne (pod)strani?

Fotografiranje otrok v okviru dejavnosti vrtca je načeloma dopustno, če so starši otrok podali izrecno osebno privolitev za takšno obdelavo, saj to ne sodi med izvajanje nalog javne službe (in je privolitev primerna

7 Prim. <https://www.ip-rs.si/>.

8 Mnenje IP z dne 31. 5. 2016.

9 Mnenje IP z dne 3. 10. 2014.

pravna podlaga)¹⁰. Pisna privolitve je za zavezanca koristna tudi zato, ker v primeru spora omogoča dokazovanje, da je bila izjava za obdelavo osebnih podatkov dejansko podana. V primeru, če določeni starši ne bi podali privolitve, pa fotografij posameznih otrok ne bi smeli objaviti, oziroma bi bilo potrebno, če gre za skupinske fotografije, identiteto posameznih (tistih, za katere ni privolitve) otrok prikriti, npr. z zamglitvijo obrazov. Če so fotografije vendarle dostopne širokemu krogu uporabnikov (vendar ne javnosti neposredno), je po mnenju Informacijskega pooblaščenca priporočljivo, da se jasno opredeli vprašanje (ne) odgovornosti v primeru, če se fotografije znajdejo v drugih medijih (npr. na Facebooku). Lahko se zgodi, da bodo starši ali otroci, ki bodo z ustreznim uporabniškim imenom in geslom vstopili v zaklenjeno poddomeno na spletni strani vrta, fotografije shranili in jih posredovali naprej. Tega ni mogoče preprečiti (vsaj ne v primeru, ko se želi, da so fotografije dostopne otrokom in staršem), se pa lahko vrtec ogradi od morebitnega prevzemanja odgovornosti v teh primerih, in sicer tako, da v pravilnikih in v sami izjavi, ki jo podpišejo starši, zagotovi ustrezno varnost osebnih podatkov, tudi z dodatno izjavo, da do fotografij lahko dostopajo zgolj starši in otroci z uporabniškimi imeni in gesli, vendar pa ne prevzema odgovorno-

sti za nadaljnjo obdelavo fotografij s strani uporabnikov zavarovane poddomene na spletni strani, kjer so shranjene fotografije.

Ali lahko vrtec daje informacije o otroku ločenih staršev očetu, ki ne živi z otrokom, sodišče pa je ob razvezi staršev otroka dodelilo materi?

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v 4. členu določa, da imajo starši pravico in dolžnost, da z neposredno skrbjo, s svojim delom in dejavnostjo zagotavljajo uspešen telesni in duševni razvoj svojih otrok. Zaradi zdrave rasti, skladnega osebnostnega razvoja in usposobitve za samostojno življenje in delo imajo starši pravice in dolžnosti, da skrbijo za življenje, osebnostni razvoj, pravice in koristi svojih mladoletnih otrok. Te pravice in dolžnosti sestavljajo roditeljsko pravico. Iz tega člena tudi izhaja, da roditeljska pravica pripada skupaj očetu in materi. Če torej kateremu od staršev roditeljska pravica ni bila odvzeta, mora obema biti omogočeno, da lahko izvajata svoje pravice in dolžnosti, kar pomeni, da lahko tudi oče zahteva seznanitev z osebnimi podatki otroka, četudi ne živi več z otrokom in otrokovo materjo¹¹.

SKLEPNI PREMISLEK

Kompleksno in občutljivo področje varstva osebnih podatkov bi se moralo v vsakem izmed vzgojno-

-izobraževalnih zavodov urediti na zakonit način, saj se je ponekod to področje v preteklih letih zanemari- lo, nekateri zavodi nimajo internih pravilnikov o varstvu osebnih podatkov, zbirajo se osebni podatki, ki se jih ne bi smelo zbirati¹², evidence posameznih zbirk so vodene pomanjkljivo, soglasja so neusklajena z določbami GDPR, prav tako ni tudi ustreznih izjav o varstvu osebnih podatkov članov sveta zavoda, sveta staršev, članov upravnega odbora šolskega sklada. Zato vsekakor priporočam, da se vrtci in šole odločijo za sklenitev pogodb z zunanjimi strokovnjaki s področja varstva osebnih podatkov, vendar nikar ne nasedajte "strokovnjakom", ki grozijo z visokimi kaznimi, ali "strokovnjakom", ki ne poznajo (specifičnega) vzgojno-izobraževalnega področja¹³.

Pripravil:
Mag. Domen Petelin,
univ. dipl. pravnik

¹² Nekateri vrtci zbirajo zdravstvene podatke otrok, ki se želijo vpisati v vrtec, če v fazi vpisa otrok v vrtec, četudi imajo omejitve vpisa in se v tej fazi še ne ve, ali bo otrok sploh vključen v vrtec ali ne. Zdravstveni podatki otroka se lahko zbirajo in obdelujejo šele po podpisu pogodbe med vrtcem in starši. V kolikor se zbirajo zdravstveni podatki otrok pred tem, gre za kršitev načela minimalizacije obdelave osebnih podatkov po GDPR.

¹³ Če želite nasvet s področja varstva osebnih podatkov, mi kar sporočite.

¹⁰ Mnenje IP z dne 19. 12. 2011.

¹¹ Mnenje IP z dne 13. 1. 2015.

